

# Kön eller kompetens

*Hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner*

Henny Bucht

**Medie- och kommunikationsvetenskap, kandidat  
2019**

Luleå tekniska universitet  
Institutionen för konst, kommunikation och lärande

## FÖRORD

Denna uppsats tillägnas kvinnor som jobbar med journalistik och inte minst med sportjournalistik.

## SAMMANFATTNING

Denna studie undersöker hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner. Syftet med studien är att undersöka hur kvinnliga sportkommentatorer och experter ser på kommentarer och kritik som de får av publiken. Studiens syfte besvaras genom tre frågeställningar, hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner, vad en kvinnlig sportkommentator eller expert kan få höra från sin publik samt utifrån genusteorin, hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar vilket fokus publiken har när det gäller reaktionerna. Till hjälp för att besvara frågeställningarna har kvalitativa intervjuer använts men också teorier om genus från bland annat Gunilla Jarlbro och Yvonne Hirdman. Dessutom har tidigare forskning från Göran Svensson samt Ulrika Andersson tillämpats i studien. Studien visar att de kvinnliga sportkommentatorerna upplever en viss skillnad utifrån genusteorin, på vad de får för kritik gentemot deras manliga kollegor. Något annat som studien visar är hur publiken lätt tappar fokus från prestation och ger kommentarer om utseende eller dialekt.

Titel: Kön eller kompetens?

Författare: Henny Bucht

Ämne: Medie- och kommunikationsvetenskap

Universitet: Luleå Tekniska Universitet, Institutionen för Konst, Kommunikation och Lärande

Sidor: 37

Handledare: Anette Forsberg

Nyckelord: Genus, Journalistik, Sportkommentator, Publikreaktioner

## ABSTRACT

This study examines how female sports commentators and experts perceive public reactions. The aim of the study is to investigate how female sports commentators and experts look at comments and criticisms they receive from the audience. What female sports commentators and experts can hear from their audience and based on gender theory, how female sports commentators and experts perceive the focus the audience has on the reactions. To help answer the questions, qualitative interviews have been used, but also theories about gender among others Gunilla Jarlbro and Yvonne Hirdman. In addition, previous research from Göran Svensson and Ulrika Andersson has been applied in the study. The study shows that female sports commentators experience a certain difference due to gender theory, on what they get for criticism against their male colleagues. Something else that the study shows is how the audience easily loses focus from performance and gives comments about appearance or dialect.

Title: Gender or competence?

Author: Henny Bucht

Subject: Media and communication science

University: Luleå University of Technology, Department of Arts, Communication and Learning

Pages: 37

Supervisor: Anette Forsberg

Keywords: Gender, Journalism, Sporting commentator, Public Reactions

# INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord .....	2
<b>Sammanfattning</b> .....	3
<b>Abstract</b> .....	4
Innehållsförteckning .....	5
<b>1. Inledning</b> .....	6
1.1 Bakgrund .....	7
<b>2 Syfte och frågeställningar</b> .....	8
2.1 Frågeställningar .....	8
<b>3. Tidigare Forskning</b> .....	9
3.1 Genusperspektiv på sportkrönikan .....	9
3.2 Journalister och deras publik .....	9
3.3 Att förstå mediekritik .....	10
<b>4. Teori</b> .....	12
4.1 Genussystemet .....	12
4.2 Medier, Genus och Makt .....	13
4.3 Mediers känsla för kön .....	14
<b>5. Metod och Material</b> .....	16
5.1 Urval & Avgränsningar .....	16
5.2 Genomförandet av intervjuerna .....	17
5.3 Intervjupersonerna .....	17
5.4 Etiska Aspekter .....	18
5.5 Metoddiskussion .....	19
5.6 Analysmetod .....	19
<b>6. Analys</b> .....	20
6.1 Erfarenheten, exponeringen och kritiken inom yrket .....	20
6.2 Typ av kritiken och förhållningssätt till den .....	23
6.3 Genusperspektiv på publikreaktionerna .....	25
<b>7. Diskussion och slutsatser</b> .....	29
<b>8. Vidare forskning</b> .....	34
<b>9. Litteraturförteckning</b> .....	35
<b>10. Bilagor</b> .....	37

## 1 INLEDNING

Sportvärlden har länge varit mansdominerad. De manliga idrottarna tjänar mer, får mer medial uppmärksamhet och värderas oftare utifrån deras prestation, medan de kvinnliga har dåliga löner, får mindre uppmärksamhet inom media och värderas snarare utifrån deras kön än deras prestation (Riksidrottsförbundet, 2018). I boken *Medier, genus och makt* skriver Gunilla Jarlbro (2006) om en studie från 2002 kring hur sport framställs ur ett genusperspektiv i olika magasin, gjord av de amerikanska forskarna Curry, Arriagad och Cornwell. Forskningen visade att tidningar som huvudsakligen vänder sig till kvinnliga idrottsutövare fokuserar på deltagandet i en social aktivitet eller hur kvinnan kan koppla av i samband med sport. Sportaktiviteter i tidningarna för kvinnor framställdes slutligen som något som var bra för skönhet. Medan de tidningar som vände sig till männen framställde sportaktiviteter som en fråga om styrka och prestation (Jarlbro, 2006).

Det verkar inte bara vara vanligt när det gäller kvinnliga idrottsutövare utan också när det handlar om kvinnliga journalister och däribland sportjournalister som exempelvis sportkommentatorer och experter. Detta har fått tidigare uppmärksamhet bland annat i tidningen *Journalisten*. Där de skriver om hur hockeykommentatorn Lena Sundqvist fått vara med om både hot och trakasserier. Hon nämner till tidningen att det är mycket kommentarer om hur man ser ut eller hur man låter, hon tror att mycket av det har att göra med att hon är just kvinna (Jansson, 2016).

Denna studie belyser hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner med hjälp av teorier som behandlar genus. Studien tar genom fem olika kvalitativa forskningsintervjuer med kvinnliga sportkommentatorer och experter reda på hur just de upplever publikreaktioner och kritik som de får i sin yrkesroll. De kvinnliga sportjournalisterna jobbar inom tv och radio, är i olika åldrar och befinner sig på olika plan i sin karriär. I analysen används olika teorier i *Genussystemet* av Yvonne Hirdman (1988) samt boken *Medier, genus och makt*

av Gunilla Jarlbro (2006) och slutligen *Mediers känsla för kön* av Hirdman & Kleberg (2015) för att analysera intervjuerna och för att besvara frågeställningarna.

## 1.1 BAKGRUND

Bakgrunden till denna studie grundar sig i det icke jämställda arbetsförhållandena som råder inte minst inom journalistyrket. Studier från 1970-talet visar att kvinnor var underrepresenterade i media, och att det gick hand i hand med studier som visade att kvinnor även var underrepresenterade på redaktionerna (Jarlbro, 2006). Idag är ungefär hälften av de som arbetar på journalistiska redaktioner kvinnor, men även om det blivit jämnare könsfördelning på redaktionerna har inte den journalistiska produkten nämnvärt förändrats (Jarlbro, 2006).

Något som uppmärksammats tidigare, som nämnt ovan, i tidningen Journalisten är när hockeykommentatorn Lena Sundqvist hotas och trakasseras i sin yrkesroll. Detta är ingen engångsföreteelse berättar hon för tidningen, utan det är en del av hennes vardag (Jansson, 2016). Det Lena Sundqvist har fått höra är bland annat att folk äcklas av att se och höra henne, saker kopplade till kvinnans biologiska förutsättningar och skillnader, inte till yrket. Studien har sin grund i att kvinnor ofta ses som något för andra att diskutera, kommentera och värdera utifrån främst deras biologiska fördelar och nackdelar när det kommer till exempelvis utseende eller röst (Kleberg, 2015, kapitel 1). Om det är så att kvinnor kopplas till kön istället för kompetens är alltså det som studeras. Undersökningen ska kolla på hur kvinnor inom journalistbranschen bemöts för att belysa.

## 2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med denna studie är att belysa hur kvinnliga sportkommentatorer och experter upplever publikreaktioner\* som de får i sin yrkesroll samt, vad enligt sportkommentatorerna, publiken fokuserar på i sin kritik.

### 2.1 FRÅGESTÄLLNINGAR:

- Hur uppfattar kvinnliga sportkommentatorer eller experter publikreaktioner?
- Vad kan en kvinnlig sportkommentator eller expert få höra från sin publik?
- Utifrån genusteorin, hur uppfattar kvinnliga sportkommentatorer och experter vilket fokus publiken har när det gäller reaktionerna de får i sin roll som kommentatorer och experter?

(\*publikreaktioner = reaktioner från publiken som når fram till kommentatorerna eller experterna, reaktionerna kan komma till dem via mejl, sociala medier, hemsidor, brev eller på något annat sätt.)



### 3 TIDIGARE FORSKNING

Under detta avsnitt beskrivs och redovisas tidigare forskning som behandlar kvinnliga sportjournalister, sportjournalistik och journalistik överlag. Forskningen ger en begripligare och mer omfattande bild av ämnet och står till grund för analysen i studien.

#### 3.1 GENUSPERSPEKTIV PÅ SPORTKRÖNIKAN

*“Kvinnor framställs som glada, eller sexualiseras, och man jämför dem med män för att beskriva deras framgångar.”*

Så skriver Pernilla Holmsten i sin studie *Genusperspektiv på sportkrönikan* (2007, s.27). Hon skriver också att de underliggande strukturer och attityder som finns i samhället påverkar sportjournalistiken. I studien har Holmsten (2007) intervjuat tre olika sportkrönikörer och även läst några av deras publicerade texter som behandlar sport. Enligt hennes studie så är det männen och den manliga idrotten som dominerar på sportsidorna i tidningarna, vilket kanske inte är så oväntat. Vidare skriver hon att de tre sportkrönikörerna har i intervjuerna som hon genomfört med dem, nämnt att de har ambitionen av att förespråka jämställdhet mellan könen. Men enligt Holmsten syns det inte riktigt i deras texter som publicerats. De skriver inte lika mycket om kvinnor som de gör om män, och i de fall de skriver om kvinnor är det på ett annat sätt än om män (Holmsten, 2007).

#### 3.2 JOURNALISTER OCH DERAS PUBLIK

*Journalister och deras publik* (2009) är en doktorsavhandling från Göteborgs Universitet av Ulrika Andersson. Avhandlingen baseras på kvantitativt inriktade studier som utgörs av *Journalistundersökningarna*, *Journalister och deras läsare* och även *SOM-undersökningen*. Avhandlingen visar att förhållningssättet mellan publiken och journalisterna, inom vissa länder, får större respekt bland de

kvinnliga journalisterna jämfört med de manliga. Det visar sig att kvinnorna är mer publikorienterade än de manliga kollegorna (Andersson, 2009, s.92).

Att kvinnor och män reagerar olika på de publikreaktioner som de fått, skrivs det om i avhandlingen. Exempelvis så gör och säger kvinnor rent produktionsmässigt kanske inte det som de vill säga utan det som förväntas av dom, och följer ofta samma riktning som männen (Andersson, 2009, s.93). En förklaring till detta kan vara de starka traditioner som finns inom yrket och på redaktionerna, där det oftast är den manliga normen som styr.

I avhandlingen skrivs det om att journalister ofta tar stor hänsyn till publiken och vill ge det publiken frågor efter. I vilken grad som publiksynen hos en journalist påverkar det journalistiska arbetet och innehållet är diskuterbart då det finns många faktorer som påverkar det praktiska arbetet (Andersson, 2009, s.125). Kvinnor upplevs påverkas starkare av publikreaktioner än sina manliga kollegor, dock har det inte kunnat urskiljas några större skillnader i det faktiska agerandet. Det visar sig också att unga kvinnliga journalister är de som är mest självkritiska, en förklaring kan vara att de präglas av ideal som är svåra att leva upp till (Andersson, 2009, s.131). Där de unga kvinnorna har en självkritisk publiksyn medan de unga männen tror sig veta bättre än publiken.

### 3.3 ATT FÖRSTÅ MEDIEKRITIK

*Att förstå mediekritik* är en doktorsavhandling från Uppsala Universitet där Göran Svensson (2015) skriver att journalistik och medier alltid kritiserats. Studien genomförs genom att analysera mediekritik och medietexter från 1998-2013. I avhandlingen sägs det att kritik ofta förknippas med något negativt eller att vara emot. Kritikern behöver egentligen inte ha någon annan avsikt än att uttrycka sin bedömning, men det kan också finnas en avsikt till att uppnå någon slags förändring (Svensson, 2015, s.50). Kritik är numera privatiserad vilket innebär att den försöker ge strukturella problem en individuell lösning, och att vara kritisk har

blivit till en norm och har ett kulturellt och samhälleligt värde. Ibland kan kritiken användas för att utöva makt eller spela ett spel. Genom att ifrågasätta etablerad kunskap eller forskning skapa osäkerhet i en fråga, blir kritiken inte längre något som kan ersättas med en lösning (Svensson, 2015, s.271). Sådan kritik riskerar att få liten plats eller att bli ignorerad.

I avhandlingen skrivs det att mycket lite av kritiken som kommer till journalister handlar om själva journalistiken, kritiken behandlar sammanställningen mellan yrkesroll och person (Svensson, 2015, s.248). Kritiken som förs fram är dessutom nästan uteslutande negativ. Journalister ska ha distans till det dem rapporterar om, något som inte alltid upprätthålls när det gäller sportjournalistik. Där kommentatorerna och experterna kan uppträda som fans till svenska idrottare (Svensson, 2015, s.258). Kritik mot sportjournalistik syftar därför ofta till att göra journalistiska yrkesroller som gäller annars, giltiga även för sportjournalistiken. Den övervägande delen av kritiken som kommer fram är kritik kring normupprätthållande som snarare rör journalisten i sig än själva journalistiken (Svensson, 2015, s.259).

## 4 TEORI

För att kunna besvara och analysera frågeställningarna i studien har *Genussystemet* av Yvonne Hirdman (1988) innehållande olika teorier om genus tillämpats. Även Gunilla Jarlbros (2006) forskning kring genus i boken *Medier, genus och makt* har applicerats på studien. Slutligen har boken *Mediers känsla för kön* från Göteborgs Universitet och Nordicom med redaktörerna Anja Hirdman & Madeleine Kleberg (2015) tillämpats.

### 4.1 GENUSSYSTEMET av Yvonne Hirdman (1998)

Hirdman (1988) skriver om att det finns systematiserande drag av genus och att begreppet genussystem därför är användbart för att understryka och problematisera detta. Hon skriver vidare att genussystemet är en slags dynamisk struktur innehållande processer, fenomen, föreställningar och förväntningar som leder till mönster och regelbundenheter. Genussystemet är därför en ordningsstruktur av kön och också en förutsättning för andra sociala ordningar. Människor i olika ordningar av genus har också blivit grunden till sociala, ekonomiska och politiska ordningar. Det finns två mönsterstrukturer i genussystemet. Där den ena är isärhållandet av manligt och kvinnligt och den andra där mannen är norm (Hirdman, 1988). Genussystemets strukturidé är att visa på den återskapande kraften, det vill säga att det är som det är för att det var som det var. Där dess sociala strukturer binder könen till sysslor, platser eller egenskaper.

Vidare skriver Hirdman (1988) att den manliga friheten ständigt har uppmuntrats och expanderats, medan den kvinnliga symbiosen har bundits till barnafödande och kontroll, lagstiftning och sociala seder. Kvinnor har också haft frihetslängtan och män en längtan efter symbiosen men vägen till frihet har för kvinnor varit män, och symbiosens mål för män har varit kvinnor (Hirdman, 1988). Detta kan med andra ord förklaras som att de olika könen fått helt olika status för varandra. De har varit varandras möjligheter och begränsningar men det har aldrig handlat om att kvinnor och män haft samma möjligheter eller samma begränsningar. Vidare

skriver Hirdman (1988) att kvinnan har varit möjligheten för männens symbios men samtidigt så har männens dominans över kvinnan varit hans begränsning. Männerna har varit kvinnans hinder men oftast också enda möjlighet till frihet. Genom att kvinnan använder sin symbiotiska makt och sin kropp som indirekt strategi för frihet och makt via mannens svaghet, men alltid via mannen (Hirdman, 1988).

#### 4.2 MEDIER, GENUS och MAKT av Gunilla Jarlbro (2006)

Gunilla Jarlbro skriver i sin bok, liksom Yvonne Hirdman, hur begreppet genus speglar det sociala könet, alltså föreställningen av könskategorierna man och kvinna i sociala sammanhang medan kön är det biologiska könet.

*“Medieinnehållet är också ett viktigt inslag i alla de samtal vi människor för. Om det nu är så att medieinnehållet till stor del handlar om mäns göranden och tyckande, så finns det en risk att våra referensramar när vi ska tolka och ta ställning till olika skeenden i omvärlden huvudsakligen kommer att vara via ett manligt perspektiv. Det som ibland brukar beskrivas som den “allmänna opinionen” blir således detsamma om den manliga opinionen, dvs. halva mänskligheten utesluts och “allmänhetens” intresse är egentligen detsamma som männens intresse.” (Jarlbro, 2006, s.8)*

Så skriver Jarlbro (2006) i inledningen av sin bok, och genom bokens gång, inte minst i slutet får läsaren bekräftat att de manliga könet var normen inom nyhetsmedia år 2006. Kvinnorna var då nästintill osynliga i nyhetsmedia och när de väl fick synas och höras var det inte sällan som det berörde intima områden. Efter förändringen på 70- och 80-talet då fler kvinnliga reportrar jobbade på redaktionerna runt om i landet, var det många som trodde att underrepresentationen av kvinnor i nyhetsmedia skulle lösa sig. År 2006 var ungefär hälften av alla reportrar kvinnor men ändå hade inte medieinnehållet ändrats (Jarlbro, 2006). Både manliga och kvinnliga journalister väljer i större utsträckning att intervjua

män. Det kan på så sätt förklaras som att det är strukturen på arbetsplatsen som gör att förändringen inte kommer.

Något annat som Jarlbro (2006) skriver om är hur kvinnliga politiker och ledare inte visas i egenskap av sin offentliga roll utan de omtalas snarare i egenskap av sina yttre attribut eller som någons mor eller maka. Medan de manliga ledarna omtalas i sin profession och i sina göranden. Kvinnliga politiker eller ledare nämns alltid som just kvinnliga eller att deras kön är i fokus, kvinnor definieras utifrån vad de inte är. Kvinnor kan inte vara politiker, då mannen är norm. När det gäller reklam är det tvärtom, då syns kvinnan men där är det könsstereotyperna som styr. Kvinnorna ska vara unga och till för att behaga männen, medan männen är oberoende och muskulösa (Jarlbro, 2006). Enligt Jarlbro har alltså mycket hänt när det gäller jämställdhet de senaste årtiondena men medieinnehållet verkar inte ha hängt med.

4.3 MEDIERS KÄNSLA FÖR KÖN är en bok av Göteborgs Universitet och Nordicom där redaktörer är Anja Hirdman & Madeleine Kleberg (2015).

Boken *Mediers känsla för kön* tar upp forskning kring kön och media. I boken tas det upp hur medialiseringen förändrat vår interaktion med media men hur det samtidigt inte har förändrat innehållet desto mer. Forskningen tar också upp hur vi genom medier skapar våra framställningar kring det som idag kallas för kön. Hur kvinnligt och manligt konstrueras i medierna genom olika maktrelationer mellan könen och hur dessa relaterar till klass, etnicitet och sexualitet (Hirdman & Kleberg, 2015). Vidare skriver de hur kvinnor länge varit ett mediematerial som varit bunden till det visuella, att kvinnor i media skulle vara kroppar att betrakta och värdera. När vi hela tiden ser samma typer av bilder och upplever starka reaktioner, kan våra känslor ta över och det sätter sig i oss som kroppsliga minnen (Kleberg, 2015, kapitel 1).

Postfeminism är att kvinnor gjort framsteg på grund av feminismen men den är totalt oönskad och har gjort miljontals kvinnor olyckliga, okvinnliga och bittra.

När vi läser något i medierna som uppmanar kvinnor att banta, se snygga ut, hålla tyst eller överge sin karriär gäller det att komma ihåg vad det är som förmedlas. Det är det senaste från en mycket stor framgångsrik industri, post feminismen (Kleberg, 2015, kapitel 1).

*“Ju mer kvinnors kroppar, och kroppsdelar cirkulerar som tecken för det motbjudande och idealiserade ju mer sammanbundna blir dessa tecken och affekter, tills det blir en och samma sak. Så repeterandet både påkallar det vi redan vet (för att vara förståeliga) samtidigt som det skapar och befäster dessa kopplingar. På det sättet är känslor ”görande” eller performativa. De både upprepar och vilar på tidigare associationer, tidigare förståelser samtidigt som de skapar denna koppling mellan kropp och känsla. Och desto mer döljs de sociopolitiska, kulturella känslomässiga avlagringar som genom historien gett det feminina en spektakelposition där värdet bestäms av det kroppsliga. Chockbilderna tydliggör med andra ord avsmakens kulturella, mediala betydelse för hur det feminina kan förstås, upplevas och kännas – som en potentiellt motbjudande yta.” (Hirdman, 2015, s.70)*

Hirdman framför att det finns ett upprepanande av att kvinnor ständigt framställs och uppfattas utifrån det kroppsliga och diskuteras, betraktas, värderas och gillas eller hatas.

## 5 METOD OCH MATERIAL

### 5.1 INTERVJUMETOD

Studiens utgångspunkt är att belysa hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner, därför är det självklart att prata med just kvinnor som arbetar som sportkommentatorer och experter. Detta ger kvinnorna plats att uttrycka sig och berätta hur just dom upplever publikreaktioner utifrån deras egna upplevelser och känslor.

Kvalitativa forskningsintervjuer är bra att använda då det är bilden av hur någon uppfattar sin värld eller sitt liv som är det som undersöks (Kvale & Brinkmann, 2009). I detta fall är det hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner och vilket fokus publiken har i sina reaktioner som är det intressanta att studera.

Skillnaden mellan journalistiska och vetenskapliga intervjuer är att den vetenskapliga intervjun har som syfte att föra forskningen framåt medan den journalistiska intervjun är mer till för att informera (Kvale & Brinkmann, 2009).

Kvalitativa forskningsintervjuer ihop med olika teorier om genus är det som ligger till grund i hela studien. Intervjuguiden (Bilaga 1) baseras därför på studiens frågeställningar men också Steinar Kvale & Svend Brinkmanns bok *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2009).

### 5.2 URVAL & AVGRÄNSNINGAR

Det bestämdes tidigt i uppsatsens skede att det var just kvinnliga sportkommentatorer och experter som intervjuerna skulle baseras på. Detta beror på att jag vill åt de personliga svaren och spegla deras egna uppfattningar endast utifrån dem själva. Urvalet i studien är kvalitativa forskningsintervjuer med fem olika kvinnliga sportkommentatorer och experter. Där ingen avgränsning gjorts till vilken form av kommentatorer eller experter de är. Avgränsningen till endast kvinnliga sportkommentator och experter gjordes då det är de kvinnornas syn på



publikreaktioner som är det som studien vill undersöka. Intervjupersonerna kontaktades alla via mejl och de som svarade först var de som intervjuades.

### 5.3 GENOMFÖRANDET AV INTERVJUERNA

Studien genomfördes med hjälp av intervjuer. Intervjuerna följde en intervjuguide som innehöll fyra fasta teman samt underfrågor där alla intervjuer följde samma mönster och upplägg då detta är en tematiserad intervjustudie. Formuleringen av forskningsfrågorna och ett teoretiskt klargörande av det tema som ska undersökas är syftet med en tematisering (Kvale & Brinkmann, 2009). Därav har en intervjuguide (Bilaga 1) bearbetats innan intervjuerna genomfördes med ett antal teman och fasta frågor. Det finns både argument för och emot en förhandsstrukturerad intervju. Nackdelar med strukturerade intervjuer är att forskaren kan missa eller missförstå viktiga företeelser som är viktiga för undersökningsprocessen. Fördelar med en förhandsstrukturerad intervju är att du har ett särskilt syfte med dina intervjuer, du vet vad du vill få ut, det är då inget fel med att planera hur du ska få ut det (Kvale & Brinkmann, 2009).

Samtliga intervjuer utgick från samma förhandsstrukturerade intervjuguide, strukturerad i 4 olika teman med underfrågor som valdes ut för att få svar på studiens frågeställningar. Alla intervjuer skedde via telefon och spelades in och transkriberades efter genomförandet. Att göra det muntliga språket skriftligt kan medföra problem, tonlägen och innebörd kan försvinna i textform (Kvale & Brinkmann, 2009).

### 5.4 INTERVJUPERSONERNA

Informanterna i denna studie jobbar som antingen sport- eller expertkommentatorer i tv eller radio. Intervjuerna med samtliga fem informanter hölls via telefon. Urvalet gjordes utifrån att informanten antingen jobbade som sport- eller expertkommentator i tv eller radio och av de som kontaktades intervjuades de som först hade möjlighet. Totalt gjordes fem intervjuer, informanterna är anonymiserade i studien och alias som jag använder utgår från

att den första som intervjuades börjar på bokstaven A, den andra på B och så vidare.

## 5.5 ETISKA ASPEKTER

Det kan ses som problematiskt att både jag som intervjuar och intervjupersonerna är kvinnor på grund av att man kan bli partisk och kanske utesluter det ena framför det andra. Jag tror ändå att jag på grund av min journalistroll och objektivitet kan skapa avstånd till intervjupersonerna och få ut svar så nära verkligheten som möjligt. Även min roll som forskare i denna studie gör att jag blir objektiv till ämnet men ändå insatt och ifrågasättande. Min roll som forskare är att arbeta fram ny kunskap inom ett specifikt område, där jag vill vara så noggrann i min undersökning som möjligt. Det som är bra med att både intervjupersonerna och jag är utav det kvinnliga könet är att vi förstår varann och kan ha lättare till att uttrycka sig och tala inför varandra. Helene Thomsson (2010) skriver i sin bok *Reflexiva intervjuer* att vara lik den personen man intervjuar är inget som påverkar studien desto mer, men att ha något gemensamt kan användas med fördel. Det är också en balansgång för mig som intervjuare och medmänniska att försöka vara professionell, och att inte komma för nära och påverka svaren som informanterna ger.

Varje intervju avslutades med att diskutera hur man upplevt intervjun, där jag diskuterade ihop med informanten frågorna och svaren samt varför intervjupersonerna valt att delta. Samtliga informanter var med på grund av att de fann ämnet viktigt och relevant. Kvinnorna i denna studie är också anonyma, vilket kan vara både bra och dåligt. Målgruppen för denna studie är första hand likvärdiga journalister eller folk inom medievärlden och syftet är att försöka tillföra en ökad förståelse kring ämnet. Men också att intervjuerna skett på ett sätt där informanterna känt att det är deras egna svar och tankar som är det viktiga. Inte att de känner sig utlämnade efter att ha delat med sig öppet till mig, därav är informanterna också anonyma i denna studie.

## 5.5 METODDISKUSSION

Det som undersöks är hur de kvinnliga sportkommentatorerna och experterna ser på publikreaktioner och därför är en kvalitativ metod självklar och därför också kvalitativa intervjuer. Det finns vissa risker med en kvalitativ intervju. Till exempel så sätts informanten i en lite utsatt sits, där både känslor och tankar kan komma att väckas till liv. De är kanske inte förberedda på det trots att de vet intervjuens syfte och tema. Informanten kan också känna sig lite utsatt på grund av att hon intervjuas ensam och måste formulera sig själv.

Jag är också mycket väl medveten om att jag endast gör den ena sidan av frågan hörd, men eftersom att studien utgår från hur just de kvinnliga sport- och expertkommentatorerna ser på publikreaktioner anser jag denna metod vara passande. En annan metod som hade varit lämplig är enkäter, då detta hade gett ett resultat ännu närmare verkligheten då kvantiteten blir större och svaret mer generellt.

## 5.6 ANALYSMETOD

Analysen utgår från Heléne Thomssons bok *Reflexiva intervjuer* (2010) som stöd för att kunna göra analysen så ingående som möjligt. Varje intervju har först tolkats alla var för sig, sedan har alla intervjuerna tolkats bredvid varandra som helhet för att hitta genomgående teman. I studien urskiljs tre olika teman efter att ha läst igenom samtliga transkriberingar. De tre temana är *Erfarenheten, exponeringen och kritiken inom yrket, Typ av kritik och förhållningssättet till den samt Genusperspektiv på publikreaktionerna*. För att kunna urskilja temana har jag tagit hjälp av frågeställningarna i studien men också analyserat utifrån vad informanterna poängterat som viktigt eller som de nämnt extra mycket om. Analysen har alltså utgått från både Heléne Thomssons bok och frågeställningarna men också utifrån det som informanterna belyst extra mycket genom intervjuerna.

## 6 ANALYS

Analysen innehåller återkommande teman och mönster som definierats och hittats i svaren från intervjuerna med informanterna. Allt i intervjuerna analyseras inte utan det är dem teman som hittas i intervjuerna som analyserats.

### 6.1 ERFARENHETEN, EXPONERINGEN OCH KRITIKEN INOM YRKET

Ett tema som går att urskilja i intervjuerna är att samtliga informanter belyser vikten av erfarenhet och engagemang inom yrket och sporten. Det informanterna lyfter fram är att de är erfarna inom yrket och har ett stort intresse av antingen sporten eller sportjournalistiken, och att det har stor betydelse för hur de själva och publiken ser på deras arbete.

*“Jag hoppas och tror att mina tidigare erfarenheter påverkar hur publiken ser på mig. Jag känner mig ändå trygg i min kommentatorsroll, jag har jobbat som yrkesverksam journalist i nästan tjugo år.” (Beata)*

*“Att jag har tidigare erfarenheter av fotboll gör säkert att man redan har en bild av mig, hur jag var som spelare till exempel, tittaren tar säkert med sig vissa saker. Det kan nog både förenkla rollen men också göra det svårare, när dem redan har en bild av mig som person.” (Diana)*

Samtliga informanter anser att erfarenheterna samt engagemanget inom yrket och sporten är viktiga egenskaper när det kommer till att vara sport- eller expertkommentator. Dels för en egens skull, för att kunna känna sig bekväm och göra ett bra jobb men också för att publiken ska uppskatta ens jobb. Informanterna nämner att intresse, kunnighet och tidigare erfarenheter är av stor vikt men att det också kan göra det svårare. Då det sätter press på en som kommentator att de ska kunna det de pratar om extra bra för att de har erfarenhet sen tidigare. Utrymmet för misslyckanden blir inte lika stort och informanterna måste hela tiden bevisa att de kan det de pratar om.

*“Jag tror att skulle jag ha ett öppet konto eller vara aktiv på sociala medier, skulle jag säkert få mer kritik eller negativa kommentarer än vad jag får idag. Jag har också en respekt med mig i och med att jag har spelat fotboll, och har många landskamper och stora mästerskap bakom mig.” (Anna)*

*“Jag befinner mig inte på så många sociala plattformar, det är främst Twitter där jag inte heller är så aktiv. (...) Det är väldigt svårt för lyssnaren att få tag på mig personligen, det blir ofta så att vill lyssnaren nå mig får de skicka mejl till mina kollegor eller så når dom inte mig helt enkelt. Detta kan ha gjort att jag är förskonad från mycket negativt kritik.” (Eva)*

Informanterna nämner att de har stängda konton på sociala medier och att de inte alltid är så enkelt för publiken att nå fram till dem personligen med kommentarer och kritik. Bristen på exponering på sociala medier tror informanterna har skonat dem från mycket negativ kritik. De menar också att respekten till de har byggts upp med åren genom deras karriär och tidigare erfarenheter samt exponering inom yrket och sporten.

*“När jag kommenterade herrfotboll då var det mycket kommentarer om huruvida jag kunde det jag pratade om och mer negativa kommentarer än kring damfotbollen.” (Cecilia)*

*“Jag hörde i samband med mästerskapen kritik kring att jag var kvinna som kommentera herrfotboll.” (Diana)*

*“När jag kommenterar herrfotboll får jag mycket mer kommentarer om utseende, än vad jag får när jag jobbar med damfotbollen.” (Anna)*

Informanterna som jobbar med fotboll nämner att det är skillnad på kritiken de får när de kommenterar herrfotboll kontra damfotboll. Informanterna menar att kritiken är riktad mot att de är just kvinnor som kommenterar herrfotboll, eller huruvida de kan det de pratar om eller inte. Detta kan utifrån Yvonne Hirdmans (1988) teori om könsstrukturer tolkas som att kvinnorna måste prestera så mycket bättre på grund av de underliggande strukturerna som finns i samhället, där det manliga är normen och ses som det rätta. En av informanterna menar också att fokus förflyttas från prestation till utseende och hur hon ser ut eller inte.

*“Jag får ganska olika kommentarer beroende på om jag kommenterar eller sitter i studion som expert. Sitter jag i studion som expert då kan det vara mycket mer fokus på allt annat. Då kan det handla om vilka kläder jag har eller hur jag ser ut eller vilken frisyra jag har, ja allt annat än just expertrollen och det har minst lika stort fokus. (...) Jag kan tycka att fokus förflyttas till fel saker, jag sitter ju inte där för att se ut på ett visst sätt.” (Diana)*

*“Jag har varit väldigt förskonad från den negativa kritiken, sen har inte jag varit exponerad på samma sätt som till exempel dom som syns i tv-rutan.” (Eva)*

*“Det är lite intressant att förr i tiden syntes aldrig kommentatorer, men det har skett en förändring och utveckling. (...) Nu ska man inte bara låta bra och vara kunnig, utan man måste se bra ut också.” (Beata)*

Några av informanterna menar också att det är skillnad på kommentarerna beroende på hur mycket man exponeras eller syns i till exempel tv-rutan. Pernilla Holmsten (2007) skriver i sin studie att kvinnor inte nämns lika ofta som män och om dem gör det är det på ett annat sätt där fokus är på kvinnans yttre. Här skriver Pernilla Holmsten om hur kvinnor och män framställs i media. På samma sätt kan detta liknas vid även när det kvinnliga sportkommentatorerna och experterna får

kommentarer som handlar om utseende, vilket inte har någon koppling till deras yrke eller kompetens.

## 6.2 TYP AV KRITIK OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT TILL DEN

Detta tema går ihop lite med föregående tema och handlar mycket om hur typen av plattform eller plats där kommentatorerna befinner sig på påverkar skillnaderna på kommentarerna och kritiken som de får. Till skillnad från föregående tema handlar det också om hur sportkommentatorerna och experterna förhåller sig till kritiken som publiken förmedlar.

*“Det är just när jag kommenterar herrfotboll som fokus kanske flyttats från prestation till utseende, har jag upplevt. För när jag jobbar med damfotboll, där jag syns hela tiden då kan det bli som en andra refräng. Att jag först får kommentarer om min prestation, att jag gjort ett bra jobb med intressant input, sen kan de också säga att man är snygg i håret. Men med herrarna upplever jag att det är mer fokus på utseende.” (Anna)*

*“Jag får inte jättemycket kommentarer, men dom få jag får så är kvinnor mera fokuserade på saken i sig medan männen kan säga att man ser bra ut. Jag har ingen aning om varför det är så, om det är så för att det ska vara så eller om det förväntas att det ska vara så. ” (Beata)*

Informanterna menar att kommentarer om utseende kommer från både män och kvinnor men att de ändå upplever att de är flest män som kommenterar deras utseende. Informanterna nämner också att när kvinnor kommenterar utseende är det i andra hand och kommentarer om prestation är i fokus. Att det är mycket fokus på kvinnornas utseende kan kopplas till vad som skrivs i boken *Mediers känsla för kön* där Anja Hirdman (2015) skriver om hur kvinnor ständigt kopplas till de kroppsliga attributen och betraktas, gillas, värderas eller hatas.

*“Det finns de, nu när jag kommenterar herr VM som värderar damfotboll lägre och då blir det automatiskt så att dem tycker att jag kan inte lika mycket om herrfotboll när jag tidigare spelat damfotboll. Hade jag gjort det jag gjort nu som herrspelare istället för damspelare hade det varit utan tvivel att publiken litar på att jag kan det jag pratar om.” (Diana)*

*“Jag upplever de flesta kommentarer jag får som positiva, så var det inte i början när jag var ensam kvinna att kommentera herrfotboll men det har ändrats. Förut låg fokus på att en kvinna inte kan prata herrfotboll, det var fokus på det och inte på vad jag sa. Det var bara fokus på att det satt en kvinna där och skulle prata herrfotboll, så är det fortfarande till viss del men jag märker inte det på samma sätt som förut. Det kanske handlar om att jag jobbat så länge, jag är etablerad och folk är van att se och höra mig.” (Cecilia)*

Här nämner återigen informanterna som kommenterar fotboll att det är mycket fokus på att de är just kvinnor som kommenterar herrfotboll. Gunilla Jarlbro (2006) menar att de är de manliga könet som är normen inom media, därav handlar mycket av medieinnehållet om mäns tyckande och görande och de kvinnliga utesluts. Detta kan kopplas till informanternas kommentarer om hur de upplevs vara malplacerade när de kommenterar herrsport, där männen tycker det är fel att en kvinna ska kommentera det en man gör. Något som informanten med alias *Cecilia* nämner är att hon jobbat länge inom branschen och har upplevt en förändring vad gäller kommentarer om att hon är just en kvinna som kommenterar herrfotboll där hon menar att hennes långa karriär inom yrket gjort henne mer accepterad.

*“Man kan bli lite matt av frågor och kommentarer kring utseendet, är det de som är mest intressant av allt när jag har jobbat i timmar och slitit.” (Beata)*



Hur informanterna förhåller sig till den kritik och de kommentarer som de får är olika, men de flesta är trötta på att höra kommentarer om utseende eller kommentarer om att de är just kvinnor som jobbar med herrsport. Som Ulrika Andersson (2009) skriver i sin avhandling så är det oftare kvinnliga journalister som påverkas starkare av publikreaktioner än sina manliga kollegor men att ingen större skillnad märks på det faktiska agerandet. En förklaring till varför kvinnor får annorlunda kritik jämfört med männen är återigen att de är den manliga normen som styr, bland annat inom yrket och på redaktionerna (Andersson, 2009).

*“I regel har det varit mycket positiv kritik och beröm, men en liten “aha” i form av att det är en tjej som kommenterar. Men det är inte heller något som jag upplever som negativt.” (Eva)*

*“Jag är nog bara den jag är, och publiken får gilla läget. Jag tar inte till mig kritik som inte är konkret eller konstruktiv. (...) Jag tror att som expert så måste man vara beredd på att så länge du har en åsikt så kommer det alltid finnas någon som inte håller med. Är man beredd på det så blir kritiken och åsikterna inte lika jobbiga att ta.” (Anna)*

Flera av informanterna säger att kommentarer som handlar om annat än konkret konstruktiv kritik är kritik de inte tar till sig. De menar att de skiljer på kritik och kritik, och är medvetna om att folk tycker olika och att det finns folk med åsikter som inte är som deras. Göran Svensson (2015) skriver i sin avhandling att kritik som används för att utöva makt eller ifrågasätta etablerad kunskap är kritik som får liten plats eller blir ignorerad. Detta kan kopplas till hur informanterna håller sig till denna typ av kritik, där de utesluter den helt.

### 6.3 GENUSPERSPEKTIV PÅ PUBLIKREAKTIONERNA

Att det är skillnad på vad de kvinnliga sportkommentatorerna får för kommentarer och kritik från publiken gentemot deras manliga kollegor är något som flera av informanterna upplevt. De upplevs inte lika trovärdiga som deras manliga

kollegor, många som de möter i arbetet ifrågasätter deras kunskaper inom både sporten och yrket. De måste hela tiden bevisa något.

*“Jag har upplevt när jag varit ute med manliga kollegor, att publiken rätt ofta vänder sig till dem innan de vänder sig till mig. Det är något jag märker oftare och reflekterar över mer när jag jobbar bredvid en manliga kollega än en kvinnlig.” (Anna)*

*“Det är bara en känsla, men den känslan säger att publiken är hårdare mot kvinnliga kommentatorer. Precis som i journalistyrket överlag, eller i vilket yrke som helst, du måste bevisa att du är bra hela tiden för det finns inte utrymme till misstag.” (Beata)*

Informanterna känner sig ignorerade, på grund av att de är kvinnor som jobbar som sportkommentatorer och experter. Sport och sportjournalistik är kopplad till den manliga normen och därför upplevs inte en kvinnlig sportjournalist som trovärdig då det förväntas att det är en man som jobbar med sportjournalistik. Yvonne Hirdman (1988) nämner i sin bok att genusystem är den återskapande kraften, som innebär att det är som det är för att det var som det var, där sociala strukturer binder kön till sysslor, platser eller egenskaper. Som informanterna säger finns inget utrymme till att göra misstag och menar också att de hela tiden måste bevisa att de är bra på det dem gör.

*“Det finns manliga kommentatorer med breda dialekter som inte får några kommentarer, medans om det hade varit en kvinna som lät som dem männen gör så hade det varit ett jävla liv kring det.” (Cecilia)*

*“Jag tror inte att mina manliga kollegor som är kommentatorer får lika mycket kommentarer om utseende, jag tror att det är mer fokus på utseende när man är kvinna. Men det är inget som man kan undgå*

*varken som man eller kvinna, männen kan få kommentarer om deras skjorta också men jag tror kvinnorna är mer utsatta.” (Diana)*

Här menar *Cecilia* och *Diana* att kommentarer som handlar om utseende eller dialekt, alltså deras biologiska attribut, är något som är vanligare för dem som kvinnor att höra i sin yrkesroll gentemot deras manliga kollegor. De menar att även deras manliga kollegor kan få en kommentar om utseende eller liknande lite då och då. Men att de som kvinnor är mer utsatta och får fler nedvärderande kommentarer som är riktade mot dem som personer. Detta kan kopplas till vad *Gunilla Jarlbro* (2006) skriver om där hon menar att kvinnor omtalas i egenskap av sina yttre attribut medan männen omtalas i sin profession eller sitt görande. Informanterna menar också att det kan säga och göra exakt som sina manliga kollegor, men när de gör det så är det fel medan om deras manliga kollega gör så är det rätt.

*“Det finns två sidor av hur jag som kvinna bemöts gentemot mina manliga kollegor. Tittar vi på när jag pratar i radio har det alltid varit väldigt jämställt då det finns så många kommentatorer med blandade kön. Sen finns det den sidan där man rent medialt kan titta på när man till exempel kommer in i ett pressrum. Jag har dock inte upplevt någon skillnad där heller, många vet ju vem jag är eftersom jag alltid varit på damsidan och även spelat där. Jag har aldrig känt att jag specifikt, fått något annat bemötande utan det har alltid varit jättebra men där finns ju också en uppsida att jag har spelat och publiken känner mig igenom det så klart.” (Eva)*

Här förklarar informanten att hon upplevt, som jobbar inom radio och public service att det är väldigt blandade kön på kommentatorerna och således hennes kollegor. Detta tror hon kan vara en anledning till varför just hon inte upplevt större skillnader på bemötandet från publiken när de gäller henne eller någon av hennes manliga kollegor. Det informanten också belyser är att hon håller till på damsidan och har en karriär som spelare vilket gör att publiken där känner henne, det tror

informanten kan ha skonat henne från den värsta kritiken. Göran Svensson (2015) skriver i sin avhandling att mycket av kritiken som kommer till journalister handlar om journalisten och personen i sig snarare än om journalistiken. Han menar dessutom att kritiken nästan är uteslutande negativ. Detta kan kopplas till vad informanterna nämnt genom samtliga intervjuer, att kritik som kommer till dem handlar om vad de inte är och att de är kvinnor som kommenterar herrsport.

Samtidigt som vissa av informanterna menar att deras tidigare erfarenheter eller vilken typ av arbetsplats som de jobbar på har skonat dem, eller kanske helt gjort att de sluppit den negativa och icke konkreta kritiken nästan helt och hållet. Men också att de tidigare erfarenheterna kanske också satt en ännu högre press på dem då publiken anser att de då ska bevisa att de kan yrket och utrymmet för misslyckanden är inte lika stort.

## 7 DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Studiens syfte är att undersöka hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner. Genom fem kvalitativa intervjuer med kvinnliga sportkommentatorer och experter har studien tagit reda på hur just dessa kvinnor upplever kommentarer och kritik som de får från publiken. Studiens syfte besvaras genom tre frågeställningar, hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar publikreaktioner, vad en kvinnlig sportkommentator eller expert kan få höra från sin publik samt utifrån genusteorin, hur kvinnliga sportkommentatorer och experter uppfattar vilket fokus publiken har när det gäller reaktionerna. Efter de kvalitativa intervjuerna kunde jag snabbt urskilja olika teman och börja sortera in citat från intervjuerna efter det, vilket är grunden till analysen.

Att jobba med sport och att vara sportkommentator eller expert innebär att jobba med sportjournalistik, vilket är en plattform till för nöje med syfte att underhålla publiken. Journalistik innebär rapportering från verkliga händelser där journalistens uppgift är att granska något medan sportjournalistik har ett syfte att roa. Sportjournalistik är också något som länge varit mansdominerat (Riksidrottsförbundet, 2018). Informanterna menar att de får mest negativ kritik när dem kommenterar herrfotboll, där kommentarerna kan handla om allt annat än just om kommenterandet, till exempel vad de har på sig, hur de låter eller ser ut.

Som journalist är det viktigt att vara intresserad av det man rapporterar om, inte minst som sportjournalist där du oftast är inriktad på en och samma sport, och är du inte intresserad kan det bli mycket långtråkigt och arbetet kan bli sämre. Inom sportjournalistik finns inte heller lika stort avstånd till det du rapporterar om, där kan kommentatorerna och experterna agera som fans till idrottarna (Svensson, 2015). Vilket gör att just sportjournalistik är en väldigt nischad genre av journalistik och publiken som finns där är själva ofta väldigt kunniga och pålästa kring sporten.

Samtliga informanter i denna studie har antingen jobbat inom branschen mycket länge eller först utövat sporten och sen börjat arbeta som expertkommentator inom samma sport, och alla är också mycket intresserade av det de jobbar med. Informanterna menar att utrymmet för misslyckanden inte är stort för de som kvinnor inom en mansdominerad bransch, mycket fokus ligger på att de är just kvinnor och att de måste bevisa att de verkligen kan det dem pratar om. Medan män som arbetar inom samma yrke blir accepterade direkt. Det går att applicera på Yvonne Hirdmans (1988) teori om genussystemets två mönsterstrukturer på detta, där det ena är isär hållandet av kvinnligt och manligt och den andra där mannen är norm.

Om man tolkar informanternas svar så är de mannen som är normen, där män också vill att män ska kommentera den manliga idrotten. Själva strukturidén med genussystemet är som sagt att visa på den återskapande kraften, att det är som det är för att det var som det var (Hirdman, 1988). Det verkar faktiskt vara så för informanterna, där de tolkar att publikens fokus ligger på att de är just kvinnor inom ett yrke som alltid setts som manligt. Gunilla Jarlbro (2006) pratar om att medieinnehållet till stor del handlar om män, och deras tyckande och görande vilket gör att vår allmänna opinion också blir densamma som den manliga opinionen. På samma sätt kan en tolka de kommentarer och kritik informanterna fått. Där kritiken de får, endast vill trycka på att något inte är som det alltid varit, ett slags sätt för publiken att säga att förändring är fel där den allmänna opinionen fördärvas.

Att det manliga har varit och är normen kan också göra att kvinnan tar mindre plats, eller anpassar sig efter mannen. Kvinnor kanske inte alltid säger det de vill säga, utan säger de som förväntas av dem och följer ofta samma riktning som männen, vilket kan bero på de starka traditioner som styr samhället (Andersson, 2009). Inom journalistyrket och inte minst inom sportjournalistik är det den manliga normen som styr på redaktionerna, detta kan vara en förklaring till varför kvinnorna får mer eller mindre kritik beroende på om de vågar göra som de själva vill eller om de gör som de förväntas göra och följer mannen.

Informanterna menar också att det blir fler och fler kvinnor som arbetar som sportkommentatorer och experter, och att könsskillnaderna i och med det blir mindre och så också kommentarerna om att de är just kvinnor inom yrket. Vilket tyder på att den allmänna opinionen, om man utgår från medieinnehållet inom sportjournalistik och kommentatorsrollen, håller på att bli mer jämn fördelad. Kvinnors tyckande och görande spelar en större roll nu än förr. Men ännu är det är långt kvar till det blir helt och hållet jämställt och kvinnorna möts fortfarande av skepsis inom yrket. Mannen och den manliga idrotten dominerar på sportsidorna i tidningarna och inom media (Holmsten, 2007). Sportjournalistik och kommentatorsrollen är också starkt kopplad till själva idrotten, vilket gör att fördomen om att kvinnor inte kan sport kommer hänga kvar så länge kvinnorna är underrepresenterade på sportsidorna.

Något informanterna tror har betydelse för vilken typ av publikreaktion de får är exponeringen, alltså hur mycket de syns och vart. Många har låsta konton på sociala medier, vilket gör att dem inte är så enkla att få tag på för att komma med kritik och kommentarer. En annan sak som de nämner är att beroende på hur mycket man syns i tv-rutan eller inte kan ha gjort att en får mer eller mindre kommentarer om till exempel utseende.

Medieutbudet har länge varit bunden till det visuella, där kvinnor dessutom framställts som kroppar att betrakta och värdera (Kleberg, 2015, kapitel 1). Detta kan också göra att publiken kommer med kommentarer till just de kvinnliga sportkommentatorerna och experterna, framförallt när de syns i tv-rutan. Ju mer kvinnors kroppar inom media idealiseras och värderas skapar detta kopplingar. Detta upprepande av kvinnor och kvinnors kroppar inom media har gjort att kvinnan ständigt framställs och uppfattas utifrån det kroppsliga och diskuteras, värderas och antingen gillas eller hatas (Hirdman, 2015, kapitel 2).

Generaliserar man då det som informanterna sagt om publikreaktionerna, kan man urskilja att de underliggande strukturerna i samhället där mannen är norm och kvinnan något att diskutera utifrån det kroppsliga faktiskt påverkar oss i allt vi gör.

Publiken tar tillfället i akt och agerar utifrån just dessa strukturer och normer när kvinnan också syns i tv-rutan, även om hon är där som expert för att kommentera sport, så blir hon något att betrakta och värdera utifrån dem kroppsliga attributen. Informanterna sa i sina svar att de upplever att de som kvinnor får fler kommentarer om just utseende än sina manliga kollegor och så kan det säkert vara. Så länge dessa strukturer i samhället lever kvar där det manliga är normen och det inte ändras, så kommer också människor att agera utifrån det.

Enligt Ulrika Anderssons (2009) studie så upplevs kvinnor påverkas starkare av publikens reaktioner än sina manliga kollegor, men att det är något som inte syns i det faktiska agerandet. Detta går att applicera på denna studie, på så sätt att informanterna hört och sett sin publik, men ändå inte tagit till sig allt som dem sagt. De kvinnliga sportkommentatorer och experter som jag intervjuat menar att dem inte tar åt sig av kritik som inte är konkret eller relevant. Journalister tar ofta stor hänsyn till vad publiken säger och vill ofta ge det publiken frågar efter, men om det bara är publiksynen som påverkar det journalistiska arbetet är svårt att avgöra då det finns många faktorer som påverkar det praktiska arbetet (Andersson, 2009).

Informanterna visste när de började jobba med sportjournalistik att dem gav sig in i en bransch som är mansdominerad och de förväntade sig att en del negativa kommentarer och kritik skulle komma, på grund av att de är just kvinnor. Men som nämnt innan så drabbar de mest dem som är synliga som till exempel expertkommentator i TV eller de som är aktiva på sociala medier.

De som jobbar som reporter i radio eller skribent i en papperstidning på lokal nivå blir inte lika utsatta för kommentarer och negativ kritik kring exempelvis utseende som de som till exempel syns i TV på rikstäckande nivå. Så såg det inte ut för ett par år sedan, då syntes nästan ingen reporter eller kommentator. Detta kan självklart påverkat vilket fokus publiken har när de kommer med kommentarer och kritik till sportkommentatorer och experter, men det verkar ha påverkat den ena halvan av befolkningen mer än den andra, kvinnorna.



Tittar man på den tidigare forskningen så kan man se att resultatet går att knyta an med det som tidigare sagts inom området. Exempelvis som Pernilla Holmsten skriver i sin studie *Genusperspektiv på sportkrönikan* (2007) att kvinnor framställs som glada eller sexualiserats och man jämför dem med män för att beskriva deras framgångar. Här skriver Pernilla Holmsten om hur kvinnor och män framställs inom sportjournalistiken. I denna studie enligt de informanterna nämnde i intervjuerna så verkar detta även gälla när sportkommentatorerna och experterna får kommentarer och kritik från sin publik. Publiken ger alltså fler kommentarer om hur de ser ut, låter eller vad de har på sig snarare än att kommentera deras jobb.

Kopplar man resultaten i denna studie till Göran Svenssons doktorsavhandling *Att förstå mediekritik* (2015) där han studerar mediekritik och medietexter från 1998-2013 och kommer fram till resultatet att kritik ofta förknippas med något negativt eller att vara emot. Så kan man också koppla det till resultatet i denna studie, där mycket av kritiken som kommer till kommentatorerna och experterna är just negativ. Även *Journalister och deras publik* (2009) som är en doktorsavhandling av Ulrika Andersson har resultat som kan kopplas till denna undersökningens resultat. Där det visar sig att kvinnliga journalister tar åt sig mer av publikreaktionerna som de får av publiken, och att kvinnorna rent produktionsmässigt kanske inte gör och säger det som de vill säga utan säger det som förväntas av dom. Detta kan appliceras på denna studie men kanske inte generalisera att det är så det är mellan män och kvinnor och förhållandet till publikreaktioner, eftersom jag endast undersökt vad ena halvan i konflikten tycker.

En kvinnas biologiska kön och attributen som kommer därtill verkar vara både hennes styrka och svaghet. Kvinnan betraktas, diskuteras och värderas utifrån de kroppsliga och nämns som de hon inte är. Hon kan inte vara sportkommentator, hon kan inte vara politiker, hon kan inte vara chef, för hon är någons maka eller mor. Hon är något vackert eller fult, hon är något som gillas eller hatas. Hon är allt annat än sin kompetens.

## 8 VIDARE FORSKNING

Denna studie ger endast de kvinnliga sportkommentatorerna och experterna plats att uttrycka sig och sina känslor kring hur de uppfattar publikreaktioner. Detta kan möjligen vara en konflikt mellan män och kvinnor, där männen kanske inte alls håller med om att det är på det sättet som kvinnorna i denna studie menar att det är. Denna studie visar att kvinnorna får mer kommentarer om utseende och kroppsliga attribut än vad deras manliga kollegor får, men det är endast utifrån kvinnornas egna synvinkel. En studie om vad männen anser kring detta hade kunnat vara en vidare forskning eller fördjupning.

Eventuellt en studie som grundar sig på enkäter där både manliga och kvinnliga sportkommentatorer och experter får säga vad de tycker om publikreaktioner. En hade kunnat fråga de manliga sportkommentatorerna och experterna om de upplever att de får kommentarer om utseende, eller hur de upplever att dem gentemot deras kvinnliga kollegor bemöts av publiken. Samt om de upplever att de har ett försprång inom yrket och förskonats från negativ kritik och kommentarer kring utseende, på grund av att de är av de manliga könet. En studie som undersöker vad journalister upplever som jämställd journalistik och möjligen också huruvida publikreaktionerna är jämställda eller inte.

En studie som undersöker hur exponeringen inom yrket påverkar publikreaktionerna hade varit en möjlig fortsättning på denna studie. Att undersöka om vart man jobbar, i tv eller radio och vart man syns, som expert i studio eller reporter på fält samt om man är aktiv på sociala medier eller inte är något som påverkar publikreaktionerna. Det verkar vara något som informanterna i denna studie tror har stor påverkan på hur mycket kritik de får.

## 9 LITTERATURFÖRTECKNING

Andersson, U. (2009). *Journalister och deras publik: förhållningssätt bland svenska journalister*. (Doktorsavhandling, Göteborgs Universitet, Göteborg).

Hämtad från [https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/21072/1/gupea\\_2077\\_21072\\_1.pdf](https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/21072/1/gupea_2077_21072_1.pdf)

Jarlbro, G. (2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Hirdman, A. (2015). *Mediers känsla för kön: Feministisk medieforskning. Kapitel 2: Kropp och bild*. Göteborgs Universitet: Nordicom.

Hirdman, A. & Kleberg, M. (Red). (2015). *Mediers känsla för kön: Feministisk medieforskning. Inledning*. Göteborgs Universitet: Nordicom.

Hirdman, Y. (1988). *Genussystemet: teoretiska funderingar kring kvinnors sociala underordning*. Uppsala: Maktutredningen.

Holmsten, P. (2007). *Genusperspektiv på sportkrönikan: En närstudie av tre sportjournalisters skrivande*. (D-uppsats, Uppsala Universitet). Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:131563/FULLTEXT01.pdf>

Jansson, P. (2016). *Kvinnlig sportkommentator hotas och trakasseras*. Hämtad 2019-02-06 från <https://www.journalisten.se/nyheter/kvinnlig-sportkommentator-hotas-och-trakasseras>

Kleberg, M. (2015). *Mediers känsla för kön: Feministisk medieforskning. Kapitel 1: Vändningar och intersektionalitet*. Göteborgs Universitet: Nordicom.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Riksidrottsförbundet. (2018). *Män och kvinnor inom idrotten*. Hämtad 2019-01-22 från

<https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/forskning/man-och-kvinnor-inom-idrotten.-rapport-2018.pdf>

Svensson, G. (2015). *Att förstå mediekritik: Begreppsliga, empiriska och teoretiska studier av svensk mediekritik 1998-2013*. (Doktorsavhandling, Uppsala Universitet). Hämtad från

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:769785/FULLTEXT01.pdf>

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer*. (2., [rev. och uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

## 10 BILAGA 1

### INTERVJUGUIDE

Intervjuguiden är baserad på öppna frågor med utrymme för informanten att kunna svara så personligt och utvecklande som möjligt. Frågorna finns där som ett stöd att berätta om upplevelser och egna erfarenheter av jobbet och publikreaktionerna. Utrymme för följdfrågor finns.

#### **Tema 1: Arbetet som sportkommentator**

- Beskriv en kommentator enligt dig
- Vad är den viktigaste uppgiften en har som kommentator?

#### **Tema 2: Uppfattningen**

- Hur upplever du publikreaktioner som du får i din yrkesroll?
- Vart ligger fokus hos publiken när det kommer med kommentarer och kritik?
- Vad är dina tidigare erfarenheter inom yrket och sporten, tror du det kan ha påverkat hur du uppfattas av publiken?

#### **Tema 3: Publikreaktioner**

- Vad är det vanligt att du får höra för kommentarer från din publik?
- Om du kan du ge exempel på vad en publikreaktion kan handla om eller hur den kan låta?

#### **Tema 4: Genus**

- Får du kommentarer av både män och kvinnor och uppfattar du någon skillnad mellan vad män och kvinnor kommenterar?
- (Om skillnad) vad beror det på tror du?
- Har du upplevt att du som kvinna fått ett annorlunda bemötande i din yrkesroll gentemot dina manliga kollegor?